

Wymysłowo_2
Karta wywiadu etnograficznego

Metryczka miejscowości		
Powiat	obornicki	
Gmina	Oborniki	
Miejscowość	Wymysłowo	

Metryczka wywiadu			
Data realizacji	14.01.2014 r.	Miejsce wykonania	Dom informatorów
Czas trwania	01:21:53	Forma i wielkość	Plik audio: 112 MB
Przeprowadzający	PB	Komentarz	

Metryczka informatorów				
Kod	Płeć (K/M)	Wiek	Funkcja społeczna	Komentarz
OB_WYM_002	M	B.d.		
OB_WYM_003	K	B.d.		

Informacje etnograficzne	
<i>Tematyka</i>	<i>Pozyskane informacje (ew. cytaty)</i>
I. Toponomastyka i etnonimy	
Nazwy miejscowości (historyczne; zwyczajowe)	OB._WYM_002 Zawsze mówili wieś wymyślona. Tutaj był folwark Turnów i 12 rolników mieli nadane ziemie tutaj w 1823 roku bodajże była ustawa wywłaszczeniowa, i Kwiatkowski był jako pierwszy i jeszcze są, nadano im gospodarstwa. To była ludność napływowa z Kowalewka. Moje dzieci to już jest 7 pokolenie.
Nazwy lokalne (przysiółków, części wsi, pól, łąk, pojedynczych gospodarstwa)	OB._WYM_002 Kruczyca jest. Nasze pola pierwsze trzy działki, mamy pola na Bielawach prawie 4 ha, dalej jest Ogierowo, [...] się nazywał, ale wszyscy mówią wujek Ogierowski. Wieść niesie, że z majątku uciekło stado ogierów i tam dopiero je zatrzymano. Po lewej stronie, za sklepikiem zawsze była i jest Hubka., gospodarstwo To chyba sobie niedawno wymyślili od 20-30 lat, to jest Korea, pole Hyrchowska dróżka, idzie do Sławienka. Mówią też Hyrchowo, ale nie wiem skąd. Jest droga na Uściskowo, to zawsze były uścikowskie pola, tak to się nazywało. Kapustniki, pole, mamy tam kapustę . To jest bardzo dobra ziemia i rośnie wszystko.
Nazwy topograficzne (cieków wodnych, stawów, wzniesień, obszarów leśnych, toń wodnych, uroczysk)	Brak informacji.
Nazwy pojedynczych obiektów przyrody żywej i nieożywionej (pojedynczych drzew i głązów narzutowych)	OB._WYM_002 Cholerny cmentarz, wieść niesie że jeden z moich pradziadków wynosił tych ludzi, którzy umierali na cholere i tam ich grzebał a sam nie zachorował.
Endonimy (nazwy własne grup lokalnych i regionalnych)	OB._WYM_002 Tam gdzie mieszka sołtys, to poprzedni właściciel nazywał się [...], a mówili na niego Kutoń, a mówili wujek i ciotka Ogierowscy.

Egzonimy (nazwy zewnętrzne grup lokalnych i regionalnych)	OB._WYM_002 U nas nie.
II. Folklor dawny i inne zjawiska kulturowe	
Podania (opowieści) o wydarzeniach lokalnych	OB._WYM_002 Łąki, w tej chwili jest zalew zrobiony a kiedyś to było jezioro. Maja babcia i dziadek pamiętają. Turno przekopał kanał melioracyjny, spuścił wodę z jeziora i zrobił łąki, one z czasem zdziczały. Były takie podania, że na jakąś skrzynię natrafiono, nie mogli jej wyciągnąć. Pamiętam, że jako dziecko przechodziliśmy przez bród, gdzie były olbrzymimi dębowymi belkami wyłożone, jakby droga. Na pewno po lewej stronie był gród, wykopaliska archeologiczne były a przy naszej górcie, to babcia mi opowiadała, że to się nazywało Kwiatkowo.
Tradycyjne obrzędy (także te związane z tradycjami religijnymi) doroczne	
1.	św. Andrzeja (Andrzejki)/św. Katarzyny (Katarzynki)
OB._WYM_002 Lanie wosku zawsze było, znajomi przychodzili do domu. Teraz to są zabawy i dyskoteki i lania wosku już nie ma, to ginie. Agresywnie można powiedzieć że wosk zastąpiło piwo.	
2.	św. Marcina/11 listopada
OB._WYM_003 Rogale piecze się, drożdżowe z makiem ale takim normalnym ciemnym, nie z białym i z marmoladą.	
3.	Adwent
OB._WYM_003 Roraty do kościoła z lampionami	
4.	św. Mikołaja (Mikołajki)
OB._WYM_002 Prezenty w butach wyczyszczonych. Przeważnie na korytarzu.	
5.	Wigilia
OB._WYM_002 Gwiazdor jest przebrany i przychodzi w wigilię, z prezentami, różgą. Oj nieraz się w ciry dostało za dawnych czasów. Kiedyś była tylko maska, długa biała broda, byle jaki kozuch przewrócony na lewą stronę, przewiązany pasem, nie do poznania. Straszyl i lał. Pacierz trzeba było mówić. Choinkę ubieramy przed wigilią, mamy żywą i sztuczną. OB._WYM_003 Ja szykuję wigilię, mąż idzie do chlewa.	

		<p>OB._WYM_002 Siadamy do stołu jak już wszyscy są.</p> <p>OB._WYM_003 Jest modlitwa, odmawiam, mąż z opłatkiem.</p> <p>Dodatkowe nakrycie jest i sianko pod obrusem też. 12 potraw a nieraz jest i więcej. Musi być karp, makiełki, ja robię, przyniosłam z domu, z bułką z makiem i mlekiem, rodzynkami na słodko, ryba w galarecie i po grecku, śledzie w śmietanie, kiedyś były solone albo w occie, ziemniaki ale obrane do śledzia, zupa rybna i grzybowa, barszcz czysty, pierogi z kapustą i grzybami. Ciasta to makowiec zawijany drożdżowy, sernik.</p> <p>OB._WYM_002 Pasterka o północy, kiedyś na piechotę teraz to ginie. Kiedyś byli dwie msze o 24 i 22, teraz jest jedna, coraz mniej ludzi w kościele.</p> <p>OB._WYM_002 Mój ojciec jak z pasterki przychodził, to jadł mięso.</p>
6.	Pierwsze i Drugie Święto Bożego Narodzenia	<p>OB._WYM_002 Jeden jest domowy dzień a drugi gdzieś się jedzie.</p> <p>OB._WYM_003 Obiadu się nie gotuje. Mięso upiekę wcześniej.</p>
7.	Sylwester/Nowy Rok	OB._WYM_002 Kiedyś się wynosiło, bramy, furtki, uliczki a teraz to już zanika. Ale jeszcze 10 lat temu to ostro żeśmy kultywowali to.
8.	Trzech Króli	OB._WYM_002 W kościele zestaw dostajemy krede, kadzidło. Piszą KMB na drzwiach.
9.	Kolędnicy	OB._WYM_002 Z 6 lat temu byli kolędnicy, z dwa lata tylko byli. Taki epizod.
10.	MB Gromniczej	OB._WYM_002 Teraz już to ginie, ale kiedyś przy każdej burzy mocnej, to była gromnica zaświecana, chroniła.
11.	Karnawał, tłusty czwartek, koniec karnawału	<p>OB._WYM_003 Pączki przeważnie.</p> <p>OB._WYM_002 Koniec to ostatki albo podkoziołek. Jest zabawa karnawałowa w świetlicy.</p>
12.	Topienie Marzanny	OB._WYM_002 Jak do szkoły chodziłem, to było co rok,

		topiono, rzucona do wody nad rzeczką Samicą.
13.	Środa Popielcowa	OB_WYM_002 Zaczepiało się na szpilce z tyłu woreczek, ale teraz już nie, w latach 80, do początku, to było nagminne.
14.	Śródpoście	Brak informacji.
15.	Niedziela Palmowa	OB_WYM_002 Bазie z wierzby, naturalna palma. Kiedyś wisiała zasuszona, teraz jest w wazoniku.
16.	Triduum Paschalne	OB_WYM_003 Były boże rany, a teraz już nie, witką po nogach. Rodzice moi tak budzili i ja jeszcze swoje dzieci też. OB_WYM_002 Lali! Na boże rany biją barany, teraz już nie.
17.	Wielkanoc (święcenie koszyczka)/Niedziela Wielkanocna	OB_WYM_002 Świącenie koszyczków, W koszyczku przede wszystkim jajko, szynka, kiełbasa biała i wędzona, sól, pieprz, baranek z masła robiony, kiedyś były gotowe foremki a teraz córka czy żona robią same. Świącenie jest w kościele, ostatnie lata było w świetlicy, a za moich młodych lat to u sąsiada, wszyscy przychodzili do domu i w dużym pokoju. Duży stół, wyłożone potrawy, dookoła się stało i ksiądz święcił, najczęściej dzieci trzymały koszyczki. W kościele jest od ok 13 lat świącenie. Rezurekcja jest o 6 rano i śniadanie. Każdy święconego musi kawałek spróbować. Jajka są podzielone na tyle części ile jest mieszkańców, kiełbaska podzielona, kawałek bułki, chleba. OB_WYM_003 U nas żur jest ale nie na zakwasie, na kościach. Jajka gotowana, biała kiełbasa, mazurka dla tradycji kupuję. Babki piecze się przeważnie piaskowe. OB_WYM_002 Zajączek to podstawa, budowało się gniazdko. Rodzice to chodzili i musieli poszukać te gniazdko. Każde dziecko musiało sobie samo wybudować, pod drzewem, w zakamarku. Nieraz się brało z 2-3 cegły, słomę i gniazdko się narobiło. Nasze starsze dzieci jeszcze budowały sobie, młodsze już nie. OB_WYM_003 Kiedyś było w pierwszy dzień świąt po

		<p>rezurekcji, ten gospodarz który pierwszy wróci do domu, to ten pierwszy żniwa skończy.</p> <p>OB_WYM_002 Koniami się ścigali, co to było ?! i jeszcze tak trochę jest podświadomie, ludzie już tego nie pokazują ale startują, coś w nich jeszcze drzemie.</p>
18.	Poniedziałek Wielkanocny	<p>OB_WYM_002 Och masakra! Lany, później chciano to bardziej kulturalnie zrobić to chodzili z perfumami, mój dziadek np. Ale jak się rozwinęło to ile wody było w okolicy, to lali. Jest jeszcze, jak się jedzie z kościoła, to stoją całą krzyżówkę, z wiadrami i walą aż buczy. Nawet na samochód walą całe wiadro wody, to jest norma, to mocno jest.</p>
19.	Zielone Świątki	<p>OB_WYM_002 To zginęło kompletnie, tylko do kościoła.</p>
20.	Boże Ciało	<p>OB_WYM_002 Kiedyś każda wieś miała swój przydział. Koronę pletli z liści dębu, to była taka duża brama nad drogą z 6 m szerokości. Młodzież przeważnie to wszystko robiła.</p>
21.	św. Jana	<p>OB_WYM_002 Wianki się jeszcze puszcza, ale to się jeździło do Pamiątkowa, zabawa nad jeziorem. Kapać się można po Janie, tak mówią.</p>
22.	MB Zielnej	<p>OB_WYM_002 Pamiętam, że zawsze zioła zasuszone u nas wisały, bukiecik i wianuszek. Kruszyli to na okadzani.</p>
23.	MB Siewnej	<p>Brak informacji.</p>
24.	Dzień Wszystkich Świętych/Dzień Zaduszny	<p>OB_WYM_002 Przeważnie były dąbki ogrodowe to podstaw i świerkiem były obkładane groby, jak nie było pomnika, nawet się pożyczowało jak ktoś miał mniej. Msza jest na cmentarzu, w zaduszny dzień jest w kościele, chociaż ostatnio też była na cmentarzu.</p>
25.	Inne tradycyjne wydarzenia doroczne (cykliczne) istotne dla informatora	<p>Brak informacji.</p>

Tradycyjne obrzędy rodzinne i okolicznościowe

1.	Narodziny i chrzest	<p>OB_WYM_003 U nas było tak że do chrztu nigdzie nie wyjeżdżaliśmy z dziećmi naszymi. Tylko w domu, ewentualnie jak było ciepło to na dwór.</p> <p>OB_WYM_002 To już odeszło, ale jeszcze żona kultywowała. Czerwone kokardki to do dzisiaj i jak miałem konika to też się powiesiło. Do dzisiaj to robią, czerwone kokardki czy pędzelki, tzw przed ciotami, żeby nie ociotować. Zawsze przy koniach muszą być. Przy dziecku też zawsze wisiała, wstążeczka i medalik. Ojciec chrzestny kupuje świecę a matka szatkę.</p>
2.	Ślub i wesele	<p>OB_WYM_002 Polter tzw. teraz z wygodnictwa robią tydzień przed. Jak nasza córka wychodziła za męża, to były ustawione stoły i przez całą noc było non stop z 80 ludzi. Muzyka, tańce, szkło trzaskane to do dzisiaj w beczce są. Myśmy postawili beczkę a później to i po ścianach tłukli. Kiedyś to i pierzę się wywalało, żeby mieli robotę i dzień wcześniej w piątek. To jest w domu panny młodej. Gości się nie zaprasza, każdy przychodził kto chciał. To jest takim odzwierciedleniem, może kogoś lubią może nie lubią, im jest więcej osób tym fajniej. Poprawiny jeszcze są, coraz mniej bo po salach się robi wesela. Czytania telegramów teraz nie ma a kiedyś było normą, dwie godziny po weselu było [mowa o dwóch straconych godzinach]. U nas jeszcze były czytane. Jeszcze kiedyś był ogon, u pana młodego tydzień po weselu. Najbliższa rodzina jechała na tzw. ogon do pana młodego, tam już pani młoda mieszkała. Z 30 lat temu, impreza domowa.</p>
3.	Śmierć i pogrzeb	<p>OB_WYM_002 w domu na podłodze najczęściej leżał nieboszczyk. Zawsze mieszkańcy przychodzili na różaniec. Znajomi też nieśli trumnę z 6 ludzi. Kopaliśmy grób I sami żeśmy zasypywali i formowali to była nasza robota i zapraszaliśmy na stypę.</p>
4.	Inne zjawiska	Brak informacji.

Zespoły i tradycje folklorystyczne, śpiewacze, muzyczne, w tym: przeglądy i festiwale oraz twórcy słowa	OB_WYM_002 Nie ma.
Tradycje kulinarne, w tym: produkt regionalny i lokalny, potrawy świąteczne, przepisy	OB_WYM_002 Kluchy z pyrów ze skrzykami, mówię tak jak się mówiło. Skrzyczki to boczek z cebulką, to są skwarki teraz. Dość dobra to była potrawa, bo była kaloryczna. Czernina. Naworka to kluski takie rzucane na mleku, do dzisiaj jeszcze żona gotuje. Leje się troszkę wody, sypie się mąkę i jak się takie kluberki zrobią to się gotuje na mleku, taka zupa mleczna. Smyrka, to kawałki chleba, dodane troszeczkę smalcu, soli i zalane gorącą wodą. Polewkę gotowali i do dzisiaj gotują to z maślanka z ziemniakami najczęściej. Dzisiaj mówią krupnik, a kiedyś ślepe ryby z kaszą jęczmienną.
III. Tradycje rękodzielnicze	
Tradycje wytwórczości rękodzielniczej, sztuki ludowej oraz artystów nieprofesjonalnych	OB_WYM_002 Nie ma, kowala też nie było.
IV. Przejawy religijności tradycyjnej	
1.	Kapliczki i krzyże w miejscowości (okoliczności powstania, rok fundacji, fundatorzy)
OB_WYM_002 krzyż za sołtysem, jest świeżo postawiony, z 5-6 lat temu. Drugi krzyż był koło nas. I leży u nas na strychu stara figurka Pana Jezusa bez nogi, to pasyjka z tego krzyża koło nas, który Niemcy rozwalili. Krzyż koło sołtysa postawił Konieczny poprzedni właściciel ziemi, którą kupił sołtys, twierdził że tam mu się ukazała Matka Boska, takie zwidy do dzisiaj trochę ma. Tam nabożeństwa majowe odbywają się. Jest też krzyż na Kruczycy, to stoi i stoi. Jest on dwóch rodzin Nowaków, bo na skrzyżowaniu dwóch pól i oni do dzisiaj ten krzyż na zmianę obsługują. Ufundowali nowy, bo stary zgnił.	
2.	Miejsca cudowne (święte drzewa, gaje, źródelka)
OB_WYM_002 Nie ma.	

3.	Święte figury, obrazy, rzeźby	OB_WYM_002 Figura jest koło Kani, nie wiem kiedy była postawiona. OB_WYM_003 ale jest prywatna. OB_WYM_002 Oni tu przyszli po wojnie, byli dosyć zamożni i postawili figurę.
4.	Miejsca kultu religijnego	OB._WYM_002 Parafia Objezierze św. Bartłomieja.
5.	Lokalne tradycje pielgrzymowania	OB_WYM_003 Ze Sławienka idą do kościoła pieszo, od niedawna z 3 lata.
6.	Lokalne odpusty	Brak informacji. OB._WYM_002 Odpust na Bartłomieja.

V. Lokalne uroczystości i obchody świeckie

1.	Dożynki	OB_WYM_002 Robimy sobie dożynkową zabawę i karnawałową.
2.	Dni gminy/wsi	OB_WYM_002 Nie ma.
3.	Lokalne festyny	OB_WYM_002 Dzień kobiet, dziecka i mikołajki.
4.	Inne (np. organizowane przez szkoły, KGW, Domy Ludowe, Ośrodki Kultury)	OB_WYM_002 KGW nie ma, kiedyś było bardzo prężne, głównie lata 70-80, Kursy gotowania, szycia. Potańcówki. Związek Młodzieży Wiejskiej, w 70 latach, był bardzo prężny. Budowali własnymi siłami świetlicę, każdy miał swój udział, to było budowane z cegły z rozbiórka starego młyna.